ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

шурои диссертатсионии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкориҳои сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX — ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна

1. Мавзуъ ва мазмуни таҳқиқот бо шиносномаи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна (илмҳои таърих), ки аз рӯйи он ба шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07 январи соли 2022, таҳти № 24/шд тасдиқ гардида, (бо тағйири ҳайат аз 31-уми майи соли 2024, таҳти №167/шд) ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.
2. Диссертатсия дар доираи барномаи дурнамои корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедраи таърихи халқи тоҷики факултети таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав омода гардидааст. Мавзуъ ва мазмуни таҳқиқот ба шиносномаи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна (илмҳои таърих) мутобиқ мебошад. Дар шароити нави муносибатҳои байналмилалӣ таҳлили равобити хориҷии кишвар, хусусан ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созмонҳои байналмилалӣ муҳим арзёбӣ мегардад.

Дар рисола ҳамкориҳои сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ дар охири асри XX — ибтидои асри XXI инъикос гардидааст. Созмони ҳамкории исломӣ, ки то 28 июни соли 2011 бо номи Созмони конфронси исломӣ маъруф буд, айни ҳол пас аз СММ бонуфузтарин созмони байналмилалӣ маҳсуб меёбад. Таҳқиқи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи Созмони ҳамкории исломӣ ба он мусоидат менамояд, ки равандҳои ҳамгироӣ дар миёни кишварҳои узви созмон амиқтар омӯхта шаванд ва масъалаи мақом ва нақши «омили исломӣ» дар ҷаҳони муосир аз нигоҳи илмӣ арзёбӣ гардад. Ҳамзамон, таҳияи хулосаҳои илмии асоснок ва пешниҳодҳои амалии нав дар самти рушди ҳамкориҳо дар асоси таҳқиқоти амиқ ва таҳлилҳои илмӣ метавонад заминаҳои мустаҳками назариявӣ фароҳам оварад.

3. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 6 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 4 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расонида шудаанд, ки онҳо фарогири мазмун ва моҳияти диссертатсия мебошанд. Дар интишорот

натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикос ёфтаанд. Теъдоди маводди чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

4. Диссертатсия ба талаботи банди 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июни соли 2023 № 295) тасдиқ шудааст, мутобиқат мекунад. Диссертатсия кори илмӣ-тахассусии анҷомёфта буда, аз тарафи муаллиф мустақилона навишта шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа, нуктаҳои навгонӣ ва илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда метавонанд дар равобити дуҷониба ва бисёрҷонибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созмонҳои байналмилалӣ, хусусан Созмони ҳамкории исломӣ мусоидат намояд ва дар раванди таълим ба таври васеъ истифода шаванд, ки онҳо саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд.

5. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ба таҳлили воқеъбинона ва ҳаматарафаи пажӯҳишҳои назарӣ ва амалии паҳлуҳои гуногуни ҳамкории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ дар охири асри XX — ибтидои асри XXI марбут мебошад, ки аҳаммияти стратегиии ин самтро барои тавсеаи ҳамкориҳои кишвар муайян мекунанд. Созмони ҳамкориҳои исломӣ дар байни ташкилотҳои байналмилалӣ яке аз созмонҳои хеле печида аст. Он созмони динӣ нест, зеро ба ҳайати он кишварҳое шомиланд, ки низоми сиёсиашон ё ба ҳуқуқи исломӣ асос ёфтааст ва ё дунявӣ мебошанд.

6. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди 37 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад. Дар рисолаи илмӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои пешниҳоднамудаи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим маълумоти ғайрисаҳеҳ дида намешавад.

Диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкориҳои сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX — ибтидои асри XXI)», ки ба шурои диссертатсионии 6D.КОА-024-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна пешниҳод шудааст, барои ҳимоя қабул карда шавад.

Муқарризони расмӣ аз рӯйи диссертатсия шахсони зерин тавсия карда шаванд:

- **Комилова Хосият Ғуфроновна** - доктори илмҳои таърих, дотсент, сардори раёсати илм, инноватсия, робитаҳои байналмилалӣ ва табъу нашри филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. Ломоносов дар шаҳри Душанбе;
- **Ҷаъфарзода Сайҳомид Хайриддин** – номзади илмҳои таърих, декани факултети муносибатҳои байналмилалии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

Ба ҳайси муассисаи пешбар Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъин карда шавад.

Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи ДМТ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

Комиссияи экспертӣ диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкориҳои сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX — ибтидои асри XXI)», ки ба шурои диссертатсионии 6D.КОА-024-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна пешниҳод шудааст, баррасӣ намуда, дар асоси банди 60 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ,

ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Ализода Абдулқодир Маҳмадраҳим дар мавзуи «Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Созмони ҳамкории исломӣ: мушкилот ва дурнамои ҳамкориҳои сиёсӣ – иқтисодӣ ва фарҳангӣ (охири асри XX — ибтидои асри XXI)», ки ба шурӧи диссертатсионии 6D.КОА-024-и назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна пешниҳод шудааст, барои ҳимоя қабул карда шавад.
2. Комиссияи экспертӣ муҳақиқони зеринро, ки корҳои илмӣ – таҳқиқиашон ба ихтисоси 6.1.6. – Таърихи муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсати беруна мувофиқат дорад, ба ҳайси **муқарризони расмӣ** пешниҳод менамояд:

- **Комилова Хосият Ғуфроновна** - доктори илмҳои таърих, дотсент, сардори раёсати илм, инноватсия, робитаҳои байналмилалӣ ва табъу нашри филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. Ломоносов дар шаҳри Душанбе;

- **Ҷаъфарзода Сайҳомид Хайриддин** – номзади илмҳои таърих, декани факултети муносибатҳои байналмилалии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

3. Ба сифати **муассисаи** Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия дода шавад;
4. Барои ҷойгир намудани эълон оид ба ҳимояи дисертатссия дар сомонаҳои ДМТ ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷуҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.
5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи даснавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:

доктори илмҳои таърих, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ Турсунов Т.Х.

Аъзои комиссияи экспертӣ:
доктори илмҳои таърх, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ Латифов Ҷ.Л.

доктори илмҳои сиёсӣ, профессор,
узви шурои диссертатсионӣ Муродова Н.С.

26.03.2026